

poprzedni nr. 445/1074

1 '05 4A

Woj.
Marcewicz Wanda

00-735 Warszawa

Grudziądz
"Rota"

AK W-wa Ukraina

++
Cybulski Jan
ps. "Jasio", "Rak"; Jackowski Jan
Przybyłski Stefan
N: 445/1074 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Cybulski Jan

T: 00-445/1074 Pom.

Grudziądz „Kotki” par. 9 Pom.
A 2

I./1. Relacja k. 7 s. 1-8

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 11 s. 1-12

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

1). bieżąca k. 6 s. 1-6

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 19

VI. Fotografie *dział ikonografii*

1/1. Relacja - Cybulski Jan

1. Relacja o działalności konspiracyjnej
Jana Cybulskiego ps. "Dak" przekazane
przez Antoniego Paszkowicza, mpis k. 5 s. 1-5
2. biogram Jana Cybulskiego, "Złotobnej
karty" - mpis kop. k. 1 s. 6
3. biogram Jana Cybulskiego ps. "Dak",
aut. Wacława Mikulskiego, mpis oryg. k. 1 s. 7-8

Jana Cybulskiego ps. "Rak"

pnekarat
p. Pankowicz 28.11.91

Chcąc ocalić od zapomnienia bohaterskie dzieje gorącego patrioty i wspaniałego człowieka, męża mojego Jana Cybulskiego, podaję chronologicznie fakty zachowane w pamięci i odtworzone z pozostawionych notatek.

- Wybuch wojny 1939 r. - zastaje go w rodzinnym Grudziądzu, który opuszcza, bierze udział w kampanii wrześniowej /Kutno-Sochaczew-Łowicz/. Po ucieczce z niewoli wraca do Grudziądza. Aresztowany przez Selbstschutz /niemiecka tajna organizacja działająca na Pomorzu jeszcze przed II wojną światową/, zostaje osadzony w "Internacie" i po kilkutygodniowym śledztwie zwolniony.
- Grudzień 39r. - współorganizuje w Grudziądzu "Rote", jedną z pierwszych konspiracyjnych organizacji na Pomorzu. Komórki tej organizacji powstały na terenie Bydgoszczy, Chojnic, Brodnicy, Torunia, Chełmna, Nowego Miasta i Tczewa.
- Maj 1940 r. - do szeregów "Roty" wkrada się zdrajca /b.podoficer WP - Alfons Lipowski/. Następują aresztowania. Mąż mój szuka a schronienia w Warszawie.
- Czerwiec 40r. - widząc podjeżdżające po godzinie policyjnej pod Dom Akademicki /na Tamce/ auto z gestapowcami, ratuje się ucieczką, skacząc z II piętra. Zostaje aresztowany przyjaciel i zarazem współlokator Edmund Majenka i ja /mieszkałam na Wiejskiej/.
- Lato, jesień 1940 r. - ukrywa się w Warszawie pod nazwiskiem Marian Bogusławski, później Stefan Przybylski i działa w POZ, części składowej ZWZ pod ps. "Jasio".
- Listopad 40r. - wydany przez agenta Gestapo zostaje osadzony na Pawiaku i poddany torturom w Alejach Szucha. Agent student Horakiewicz, wyrokiem Sądu Organizacji Podziemnej zostaje zastrzelony w bramie przy ul. Nowogrodzkiej 44/lub 46/.
- Sierpień 41r. - ucieczka z "Pawiaka" wraz z trzema współtowarzyszami
- Wrzesień 41r. - skazany zaocznie na karę śmierci przez Berliński Sąd Wojenny na sesji wyjazdowej w Grudziądzu pod przewodnictwem admirała Bastiana /pozostałe 3 wyroki śmierci wykonano w Poznaniu/.

- Styczeń 42r. - awansowany na podporucznika przez Gł. Komendanta AK gen. "Grotę" oraz odznaczony Krzyżem Walecznych nr 126/192 POZ z dn. 11.XI.41r. za zorganizowanie ucieczki z "Pawiaka". Praca konspiracyjna /przybrane nazwisko Jan Jachowicz/.
- Kwiecień 42r. - konspiracyjny ślub, którego udziela ks.prob. Truszczyński - wzór patrioty i konspiratora /działający na Żoliborzu - Marymoncie/.
- Czerwiec 42r. - Gestapo wpada na ślad nasz w Piasecznie. Poszukiwanych nie zastaje /wyjechaliśmy do Jarosławia/, a obecny w mieszkaniu przyjaciel Bronisław Ćwikliński /późniejszy sekretarz Cyrankiewicza/ salwuje się ucieczką.
- Jesień 42r. - praca w konspiracji w Hrubieszowskim. Współpracuje z właścicielem majątku Raciborowice k/Hrubieszowa - p. Ka storem, który ginie z rąk nacjonalistów ukraińskich
- Listopad 42r. - W związku z pacyfikacją Zamojszczyzny zostaje odwołany przez Komendę Główną AK /Stefan i Jan Nelkowsy, Święcicki/ do pracy konspiracyjnej na teren Polesia. Wpólnie ze mną i ojcem moim Piotrem Pawelcem i vel Żarliński ps. "Socha" przekraczamy granicę na linii Platerów - Czeremcha /pomoc kolejarzy/. Dzielimy się na dwie grupy. Z ojcem idę trasą na Wysokie Litewskie /pierwszy kontakt klasztor w Raśnej/. Mąż mój zostaje wytropiony na stacji w Czeremsku przez psa gestpowskiego, jednak w ostatniej chwili udaje mu się wskoczyć do mknącego w kierunku Warszawy pociągu.
- Listopad - grudzień 42r. - w Warszawie przechodzi ciężkie zapalenie płuc. Powtórnie skierowany przez tajną organizację /ks. Teodor Kowalski/ na tereny wschodnie - przekracza granicę na Bugu i w Wigilię 1942r. spotyka się z żoną w Jancewiczach u Jaksy - Bykowskiego i córki jego Krystyny ps. "Rozmarzyn" - dalszy kontakt u Antoniego Paszkowicza ps. "Narpel" w Peliszczach k/Kamieńca Lit.
- Styczeń - luty 43r. - przerzut przez granicę z Pelszcz /Ostgebist/ do Kobrynia /Ukraina/. Lokum u p. Adeli Hryniewiczowej na Kłopotcinie /późniejsza melina "Jura"/. Pierwsza noc pobytu w Kobryniu zostaje zakłócona przez Gestapo, które z willi pp. Hryniewiczów zabiera dr Krzymuską /zamordowana przez Niemców/.

1943r do
kwietnia 44r.

- w Kobryniu występuje pod przybranym nazwiskiem Jan Jackowicki, pracuje w konspiracji Obwodu Kobryńskiego /"Kasztan"/ pod ps. "Rak", pełniąc początkowo funkcję z-cy Kom. Obwodu i szefa Kedywu, a po aresztowaniu przez Gestapo Lucjana Maciejewskiego /liczne aresztowania/ - obejmuje po nim funkcję Komendanta Obwodu "Kasztan". W obawie przed aresztowaniem nie nocuje w domu, jednak 28 marca po dłuższych pertraktacjach z przybyłą z Brześcia kurierką zamierza spędzić noc na Kłopocinie. Widząc wchodzących po godzinie policyjnej na teren posesji, gdzie mieszkaliśmy, gestapowców zdążył niezauważony drugim wejściem zbiec. Emilia i Józef Jahołkowscy - pedagodzy z Kobrynia, lokują mnie z 2-miesięcznym dzieckiem i rodzicami najpierw w Bosiaczu k/Kobrynia, a następnie u kierownika szkoły w Rynkach gm. Tewle - p. Pikulskiego /pracującego w konspiracji/. Przybywa tu też mąż mój, który po ucieczce z Kobrynia w rannych pantoflach i marynarce - przechodzi po raz drugi zapalenie płuc. Organizacja prze rzuca nas wszystkich do Zdzitowca k/Żabinki do Kazimierza Ciepłuchy. Zdobywanie broni od Węgrów. Przybywa "Lis" - Witold Ilkowski, "Kruk" - Leon Pińkowski, "Kmicic" - Edward Chapankowski, "Pitt" - Antoni Urbański, jeszcze kilka osób /nazwisk nie pamiętam/ i pada decyzja utworzenia pod dowództwem męża mojego /obecny ps. "Jar"/ - oddziału partyzanckiego.

Czerwiec 44r. - pierwotny plan przerwania rodziny /ja z dzieckiem i rodzicami/ do Wysokiego Lit. lub Kamieńca Lit. nie dochodzi do realizacji na skutek aresztowań członków organizacji /wielu uratowało się uciekając/. Rodzinę lokuje w Peliszczach, a sam wizytuje oddziały partyzanckie w lasach Skinderowskich, w kolonii Janowo itd.

Lipiec 44r. - przerzuca rodzinę do Dołbniewa /4 km od Wysokiego Lit./ a sam działa w okolicach Peliszcz, Bohdziuk, gdzie wpada w ręce Niemców, którzy będąc konno mają odpro-

odprowadzić go do sztabu. Z rozmowy Niemców /mąż znał dobrze język niemiecki/ dowiaduje się, że powzięli zamiar ich -/razem z mężem był konwojowany przez Niemców Jan Żuk ps. "Zawisza" z-ca komendanta wsi Bohdziuki krypt. "Barbara"/ - rozstrzelać w pobliskiej położonej obok drogi olszynie. - W tej sytuacji dzięki szybkiej decyzji /podczas konwoju Niemiec dał Cybulskiemu do niesienia kolkadziesiąt zarekwiro- wanych jajek w płóciennej torbie/, po zbliżeniu się do pierwszych krzaków, chwyciwszy za róg niesionej torby, jajkami zasypał głowy jeźdźców i koni.-Płoszy konie, powstaje zamieszanie podczas którego cudem przez mokaradła - ostrzeliwani przez Niemców, wbiegli w olszynę, a następnie w zalesionym bagnie znaleźli schronienie od śmierci.

koniec lipca 1944r. - Sowieci wzywają partyzantów do złożenia broni. Partyzantka

się rozwiązuje i na skutek poleceń Komendy Głównej A.K.

o ewakuacji rodzin - przekracza razem z rodziną /sam w złym stanie zdrowia i kilku osobami z organizacji /Suszyński, Zawal i Trzeciak Bronisław ps. "Czajka"/ przekraczają granicę na Bugu i docierają przez Łosice, Mordy pod Siedlce.-

sierpień 44r. - podążają na pomoc powstańczej Warszawie, ale docierają jedynie do Otwocka z powodu masowego rozbrajania oddziałów partyzanckich przez NKWD.-

Po wojnie - kończy wydział prawno-ekonomiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracuje jako dyrektor Zakładów Ogrodniczych w Kowalewie Pom.. W okresie błędów i wypażeń zostaje zasądzony przez Sąd Wojskowy w Toruniu na 12 lat więzienia. Po dwuletnim pobycie w więzieniu odosobnieniu ze styranym zdrowiem wraca do rodziny i przenosi się do Warszawy, gdzie pracuje na stanowisku radcy prawnego i wykładowcy w Technikum Ekonomicznym.

Serce nie wytrzymało nagromadzonych przez lata ciężkich przeżyć, szarpaniny nerwów, drakońskich katowań i wyroków.

Nigdy już nie usłyszyny z ust jego opowieści o pełnej poświęceniu i bohaterstwa pracy konspiracyjnej. Nieubłagana śmierć, zabrała go nagle podczas urlopu w dniu 16 sierpnia 1970r.

Powyższa relacja została opracowana przez żonę - Wadę Cybulską,,obecnie po śmierci pierwszego męża /Jana Cybulskiego - żona Władysława Swarcewicza zamieszkujących

00-735 Warszawa

Fundacja Historii Pomorskiej, PK
Toruń 25 XI 1991

P. Paradowski
H. Paradowski

125/191 P.O.Z. Chady w. kurier zorganizowanie
K-dy Głównej ---ucieczki
z Pawiaka K.W. P.O.Z. XIXB
/Jeden z organizatorów ucieczki z Pawiaka. Przez dwa tygodnie przygotowywał plan i warunki do wykonania ucieczki. Dzięki jego intensywnej pracy i wysiłkowi ucieczka została uwieńczona sukcesem. Czterech członków POZ odzyskało wolność./

126/192 P.O.Z. Jasio w. kolporter ---zorganizowanie
ucieczki
z Pawiaka K.W. P.O.Z. XIXc
/Główny organizator i inicjator ucieczki z Pawiaka. Dzięki jego zimnej krwi i wielkiej odwadze ucieczka doszła do skutku. Czterech członków POZ odzyskało wolność./

127/193 P.O.Z. Hardt oficer broni przy broń, tortu-
Józek w. Komendzie Głównej ry, sach. kon-
P.O.Z. spiracji K.W. P.O.Z. XIXd
/Wydobywał i transportował broń ulicami Warszawy do zakonspirowanych magazynów. Zainstalował krótko-falową radiostację nadawczą, którą utrzymywał łączność z Londynem i Rządem Polskim we Francji. Aresztowany na gorącym uczynku, mimo zadanych mu tortur nic i nikogo nie wydał./

128/194 P.O.Z. Władek w. kurier Komendy Gł. odwaga, dziel-
ność, ofiar-
ność K.W. P.O.Z. XIXe
/Podczas kolportażu prasy niepodległościowej "Mazowsze", jadąc na rowerze, natknął się na żandarma niemieckiego, który usiłował go zatrzymać. Nie tracąc zimnej krwi całym rozpędem roweru uderzył żandarma i obalił go na ziemię. Sam uciekł w zboże razem z prasą. Na skutek poszukiwań i dochodzeń policyjnych została aresztowana cała jego rodzina, a brat rozstrzelany. Mimo to nie zламаł się i w dalszym ciągu jest kolporterem prasy niepodległościowej./

129/195 Drapecz Karol w. 3-es bonu KOP. broń K.W. K.O.P. XX
/Zorganizował bonn e-wodzielnia, zdobył i konserwuje broń -
ekaczołg lekki, kb.W pracy tej wykazał odwagę i inicjatywę./

130/196 K.Z. Krzysztof - szef bezp. ---odwaga, dziel-
ność K.W. K.Z. XXI
/Mimo poszukiwań przez Gepo, pozostał na swoim stanowisku i zmianą kontaktów oraz osobistym ostrzeżeniem członków org. uchronił od aresztowania wielu ludzi. Odszczeka się ogromną odwagą./

131/197 T.A.P. Wojtek - ---odwaga, dziel-
ność K.W. T.A.P. XXIIa
/Po aresztowaniu innych członków organizacji, mimo ostrzeżeń, że będzie aresztowany, pozostał na miejscu, aby ostrzec zagrożonych ludzi i utrzymać w ręku wszystkie kontakty. Po ucieczeniu jednego z członków organizacji z rąk Gepo, sądził się zorganizowaniem jego dalszego transportu, mimo, że uciekający był jego bliskim współpracownikiem i mógł naprowadzić Gepo na ślad. Zawsze bardzo dzielny, odważny i ofiarny./

Z żądnnej karty.

JAN CYBULSKI.

Dnia 16 sierpnia 1970r, zmarł nagle przeżywszy lat 54 - Jan Cybulski mgr praw, podporucznik Armii Krajowej /ps. "Tak".

Urodził się dnia 30 stycznia 1916r, w Essen - Niemcy. Był synem robotnika kolejowego - emigranta. Po odzyskaniu niepodległości Polski w 1918r, wraz z rodzicami powrócił do kraju i osiadł na stałe w Grudziądzu. Młodzieńcze lata spędził na Pomorzu. Był wychowankiem gimnazjum im. Eol. Chrobrego, które ukończył na rok przed wybuchem Drugiej Wojny Światowej.

Po tragedii wrześniowej, w 1939r - wspólnie z Tadeuszem Kaube organizował pierwszą organizację konspiracyjną na Pomorzu /w Bydgoszczy Chjnicach, Brodnicy, Chełmnie, Nowym-Miescie, Tczewiu i w Toruniu/ pod nazwą "Rota". Na skutek zdrady, - Gestapo dokonało aresztowań i w dniu 9.IX 1940r odbyła się rozprawa /pokazowa/ przed sądem wojennym w Pleszku, na sesji wyjazdowej w Grudziądzu.

Wyrokiem tegoż sądu, z dnia 17 września 1940r Jan Cybulski, został skazany zaocznie na karę śmierci. 1/

Pomimo rozesyłanych listów gończych - uniknął aresztowania, chroniąc się w Warszawie, gdzie nadal kontynuował pracę konspiracyjną. W październiku 1940 roku, zostaje aresztowany /pod innym nazwiskiem - Stefan Przybylski/ i osadzony na Pawiaku. Po dziesięciomiesięcznym pobycie w więzieniu na Rawiu - dosłownie na kilka dni przed zdemaskowaniem fałszywego nazwiska, dnia 24 sierpnia 1941r, wspólnie z trzema innymi więźniami, w biały dzień uciekają szczęśliwie z Pawiaka. 2/

Przez cały rok działał jeszcze na terenie Warszawy, występując pod pseud. "Jar". -

W listopadzie 1942r - kierownictwo A.K. deleguje Jana Cybulskiego na teren okręgu Brześć n/B krypt. "Twierdza" na Polesiu, gdzie występuje przez cały czas ~~z pseudonimem~~ pod nazwiskiem Jan Jackowiecki /ps. "Rak"/ Zamieszkawszy w Kobryniu /krypt. miasta "Kasztan", do końca wojny pełnił tam obowiązki komendanta obwodu. Podczas wyzwolenia tych terenów z pod okupacji niemieckiej, współdziałał ściśle z miejscowymi oddziałami partyzantki polskiej i sowieckiej.

Po wojnie - ukończył wyższe studia /wydział prawa na U.I.K./, w Toruniu i zamieszkał na stałe w Warszawie.

Zawodowo pracował, jako wykładowca ekonomii Technikum Ekonomicznego Zaocznego Nr 1 w Warszawie, a ponadto był długoletnim radcą prawnym "Omigu" i Stołecznych Barów xix-xxi w Warszawie.

Za działalność konspiracyjną - odznaczony został Krzyżem Walecznych. W sierpniu, gdy nabierał sił do dalszej pracy - przebywał na wczasach - nieubłagana śmierć, zabrała ofiarnego w walce i niezawodnego w pracy - Przyjaciela. Spoczął na cmentarzu powązkowskim w Warszawie. Niech mu ziemia lekką będzie.

Uwagi:

- 1/ Działalność konspiracyjna "Roty" na Pomorzu, jest obszernie opisana, w książce "Szkielet Grudziądzki" - Stanisław Myśluborski-Wołowski, Wydawnictwo Morskie, Gdynia 1964r.
- 2/ Brawurowa ucieczka z Pawiaka, znalazła swój opis, w książce Leona Wanata "Apel więźniów Pawiaka", Książka i Wiedza Warszawa - 1969r.

A. Parkier

p.d. u. Kierpici

Wyjst. do OKO Bydgoszcz } 8.IX.1970.
- OTK Warszawa }
wz. przedk. H. H. H.

16 sierpnia 1970 r. Zmarł nagle, przeżywszy 54 lat
magister praw, ppor. Armii Krajowej Jan Cybulski
ps. "Rak".

Urodził się 30 maja 1916 r. w Essen w rodzinie
emigranta, robotnika kolejowego, która po odzyska-
niu niepodległości w r. 1918 powróciła do Polski
i osiedliła się w Głodziechowie.

Był wychowankiem Gimnazjum im. Bolesława
Chrobrego, typ humanistyczny, które ukończył na
rok przed wybuchem II wojny światowej. Już
w 1939 r. wraz z Tadeuszem Kaube organizował
jedną z pierwszych na Pomorzu organizacji
konspiracyjnych p.n. "Rota". Pod koniec 1940 r.
na skutek zdrady przez wtyrkę Gestapo, byłego
podoficera W. P. Alfonsa Lipowskiego, dokonano
licznych aresztowań, a Jan Cybulski wyrokem
Landgerichtu z dnia 17. 09. 1941 r. został skazany
zaocznie na karę śmierci.

Mimo listów rozesłanych (gotowych) uniknął aresztowa-
nia i gilotyny, chroniąc się w Warszawie, gdzie kon-
tinuował działalność konspiracyjną.

W październiku 1940 zostaje aresztowany jako Stefan
Przybylski i osadzony na Pawiaku. Po przesłuchaniach
nieznanym pobycie na Pawiaku, 24 sierpnia 1941 r.
wraz z trzema innymi więźniami w biały dzień w
braturowym sposobie dokonuje ucieczki.

Niemal przez cały następny rok działał jenerale na
terenach Warszawy występując pod pseudonimem
"Jar".

W listopadzie 1942 r. zostaje wystawiony do przesiedlenia m/Bu-
giew, a następnie do Kobrynia na stanowisko Ko-
mendanta Obrody "Kasztan". Funkcję tę pełni pod
przybranym nazwiskiem Jan Jackowski. Wzyna
pseudonimem "Rak". W okresie walk o wyzwolenie
Polesia słowodni oddziałem partyzanckim, czynnie
współpracując z oddziałami partyzancki radzieckiej
wkraczającą Armią Czerwoną.

Za działalność bojową zostaje odznaczony Krzyżem
Kalecznych.

Po wojnie ukończył Wydział Prawa Uniwersytetu
Nikołaja Kopernika w Toruniu i zamieszkał w War-
szawie. Przez szereg lat był wykładowcą ekonomii
Technikum Ekonomicznego nr. 1 oraz radcą
prawym "Omiga" i S. B. M. w Warszawie.
Zmarł w czasie urlopu. Pochowany został na
Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

W Warszawie mieszka prośowa po sk p. Janie Lybub-
kim - Wanda Lybulska z d. Pawelcówna.

Adres: 00-735 Warszawa

Ukończyła w Głuchoboku Gimnazjum Leniskie im.
Marii z Piłsudskiej w r. 1938.

Wacław Mikulski, "Miki".
80-818 Gdansk sk. poost. 337

II. Materiały uzupełniające relacje: Cybulski Jan

1. art. Jan Aleksandrowicz, Grudziądska "Prota",
Wrocławski Tygodnik Katolicki (Katolikon)
z 8.11.1970, oryg. k. 2 s. 1-2
2. art. Jan Cybulski, Wrocławski Tygodnik
Katolicki z 4.10.1970, oryg.; Pismo (Amduseja)
Antoniiego Paszkowice z 8.05.1982 w
sprawie art. z 1982r., mpis oryg. - k. 1 s. 3
3. art. W. Łatuszynskiego, "Jeszcze o gru-
dziądskiej "Procie", Gazeta Tomińska,
11-15. VI 1982, oryg. + kserokop. k. 1 s. 4
4. art. Wandy Cybulskiej, - relacje umieszczone
w Almanachu Grudziądzkim..., mpis oryg. k. 1 s. 5
5. Biogram Jane Cybulskiego, bez autora,
mpis, kserokop. k. 2 s. 6-7
6. Projekt biogramu Jane Cybulskiego
mpis w 1 egz. aut. K. Ojczyk k. 3 s. 8-10
7. Ojczyk Michał, biogram Jane Cybulskie-
go, [w:] SDBP, 2.3, Wyd. FRPAK,
Tomii 1997, kserokop. s. 49-50 k. 1 s. 11-12

Grudziądzka

„Rota”

Wrocławski Inżynier Datalicki (-da)

NA przełomie stycznia i lutego 1940 roku student **Tadeusz Kaube** powołał do życia tajną organizację „Rota” w Grudziądzu.

Zgodnie z założeniem programowym organizacji, w tajemniczone osoby miały we wszystkich miastach Pomorza Gdańskiego utworzyć grupy sabotażowo-dyweryyjne. Grupy te powstały do połowy 1940 roku.

Jedną z nich o nazwie „Dysab”, której dowódcą **Alfred Tessar** pochodził z Radoszek k. Brodnicy rozwinęła swoją działalność w powiecie morskim na Kaszubach.

Grudziądzka „Rota” oparła swoją działalność na systemie trójek dywersyjno-sabotażowych. Na czele organizacji stała Rada Okręgowa. Przewodniczącym od 1940 roku, był **Tadeusz Kaube** (ur. w r. 1921 w Bydgoszczy). Radzie podlegało trzech kierowników wydziałów organizacyjnych, a im po trzech kierowników komórek. W skład każdej komórki, zwanej też bojówką wchodziło trzech ludzi. Grupa bojowa liczyła 27 członków.

Bezpośrednio po utworzeniu organizacji jej kierownictwo postanowiło nawiązać kontakt z przebywającym wówczas we Francji gen. Sikorskim.

Zadaniem „Roty” było stworzenie podstaw walki o niepodległą Polskę oraz pomoc dla ludności, mając między innymi na celu przygotowanie odpowiednich warunków do wyzwolenia kraju. Metodami walki miały być dywersja, sabotaż oraz terror w stosunku do tych funkcjonariuszy władz okupacyjnych, którzy szczególnie dawali się Polakom we znaki.

zącą. M.in. **Tadeusz Kaube** rozpoczął akcję wysyłania paczek z materiałami wybuchowymi do Niemców wyróżniających się szczególną wrogością wobec Polaków, a także do współpracujących z Gestapo konfidentów. Paczki takie wysłano m.in. do kilku wójtów, a jedna z nich trafiła do zacieklego hakatysty, Niemca z Grudziądza, kupca **Klingenberga**. Akcja wysyłania paczek wywołała panikę wśród Niemców. Jedną z tych paczek eksplodowała w siedzibie Gestapo, wywołując tam popłoch i zamieszanie.

Szereg informacji o istnieniu „Roty” i o wykonywanych przez nią akcjach dywersyjnych przechowało się w aktach Sądu Wojennego Rzeszy w Berlinie.

Jednym ze źródeł informujących o powstaniu grup oporu, będących komórkami „Roty”, jest dokument tego Sądu odnaleziony przez władze Polski Ludowej. Wymienia się w nim szereg nazwisk mieszkańców Grudziądza (figuruje tam m.in. kupiec **Zygmunt Reder** ur. w r. 1911 w Grudziądzu; robotnik **H. Kallnowski** ur. w r. 1912 w Grudziądzu; ślusarz **Antoni Maliszewski** ur. w 1916 r. w Grudziądzu; **Bernard Gaca**, **Edmund Majenka**, **Kazimierz Barwikowski**, **Edmund Słupski**, **Józef Kirsch**, **Franciszek Ronowski**, **Kazimierz Tyllński**) stwierdzając, że wszystkie te osoby są czynnymi członkami organizacji powstańczej, walczącej o powrót do Polski oraz oderwanie od Rzeszy ziem na Powiślu, Warmii i Mazurach, Gdańsku i Pomorzu Zachodnim.

II / Dokumenty nie związane
bezpośrednio z refacją.

- listy wysłane przez M. Ojczyk
do Wandy Cybulskiej-Smarceniów

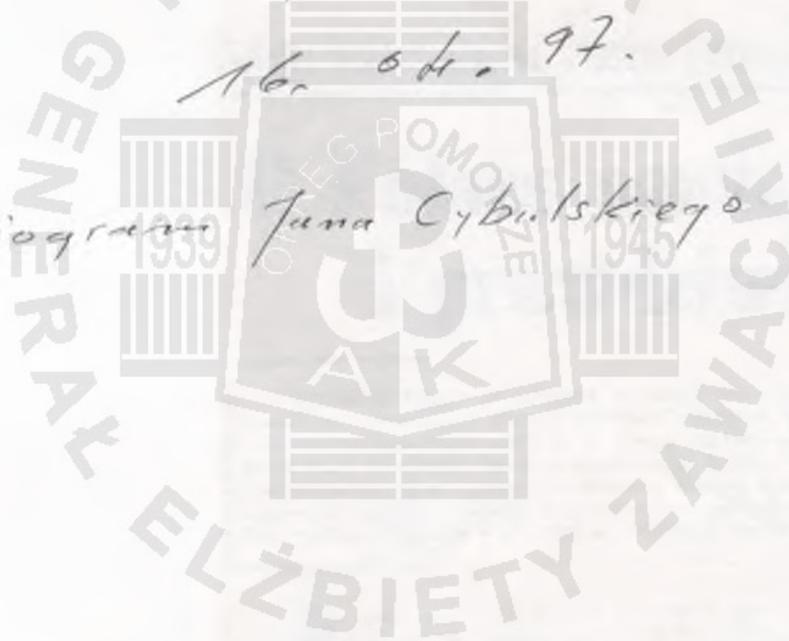
dnia 17.03.97

2.04.97

9.04.97

16.04.97.

- Biogram Jana Cybulskiego

col.

2

W planach „Roty” przewidywano zniszczenie m.in. w Grudziądzu gmachu poczty, kolei, mostów. Podobne zadania postawiła sobie „Rota” i w innych miastach pomorskich.

Obok przygotowywania się do realizacji tych zadań — organizacja prowadziła działalność bie-

WJK 8.11.1970

Mogliby dostarczyć mu ich — choć sporo czasu już upłynęło — najbliżsi przyjaciele i koledzy. Do takiej akcji pragnąłbym namówić jak najwięcej osób, którym droga jest pamięć zamordowanych i ideały, którym wierni polegli.

Otóż w pracy dr. Datnera odczuwam brak bliższych relacji o ofiarach zbrodni po ucieczce w Doessel, poza nielicznymi wyjątkami.

Na stronie 192 umieścił autor fotografie 4-ch oficerów. Podpis głosi, że są to ppłk dypl. B. Kowalczewski, mjr dypl. Stefan Pronaszko, kpt dypl. Władysław Wasilewski i ppor. Zygmunt Drzewiecki, później zbieg z Doessel, zamordowany przez Niemców. W ostatnim wypadku podpis pod fotografią jest błędny. Na zdjęciu widnieje bowiem ppor. Zygmunt Mikusiński, który szczęśliwie przeżył okres niewoli, a przed kilku laty zmarł w Argentynie.

Ostatnia uwaga dotyczy tytułu pracy. Omówienie sprawy mordu oficerów polskich schwytanych po ucieczce z Doessel, stanowi rzeczywiście niewielką część całości książki. Wydaje się więc nieuzasadnione nadać książce tytuł „Tragedia w Doessel”. Zwłaszcza, że ten mylący tytuł wiąże się w opinii osób z innym tragicznym wydarzeniem, które miało miejsce właśnie w Doessel we wrześniu 1944 r., kiedy to od wybuchu bomby zrzuconej w nocy na obóz z niezidentyfikowanego samolotu zginęło bez mała 100 oficerów. Byłem wtedy w Doessel i jestem naocznym świadkiem tej tragedii.

Mimo tych uwag, pragne

„Rota” miała swoje komórki w Grudziądzu, Toruniu, Bydgoszczy, Tczewie i Chojnicach. Sztab organizacji mieścił się w Grudziądzu. Zebrania odbywały się w piwnicach domu, w którym mieszkał Kaube. Plac przed ratuszem był miejscem kontaktów, skąd spotykający się udawali się nad Wisłę lub na Górę Zamkową.

Wszystkie poczynania o charakterze organizacyjnym były tajne. Każdy z członków był oznaczony kryptonimem złożonym z liter i cyfr. Litera łacińska oznaczała stopień lub funkcję. Cyfra rzymska była odpowiednikiem obwo-
du, a cyfra arabska była numerem członka w radzie „Roty”, radzie obwo-
du lub w bojówce. W korespondencji używano szyfru. Czarny względnie niebieski atrament nakazywał członkom w terenie przybycie w następną dzielę od otrzymania listu do Grudziądza. Czerwony atrament nakazywał natychmiastowe mel-
dowanie się w Grudziądzu. Zielony oznaczał, że list zawiera dodatkowy tekst, napisany sympatycznym atramentem.

Tekst przysięgi „Roty” brzmiał następująco: „Przysięgam na Boga, Ojczyznę i wszystko co mi drogie, że będę walczył i raczej zginę, aniżeli sprawę zdradzę”. Jako pierwszy przysięgę taką w obecności członków trójki Rady złożył Tadeusz Kaube.

Niestety tylko tyle zdołałem się o „Rocie” dowiedzieć. Myślę jednak, że należałoby pójść tym śladem i spróbować odtworzyć dzieje tej zupełnie nieznannej organizacji, działającej w szczególnie trudnych warunkach. Jest to piękne zadanie dla historyków polskiego ruchu oporu, a zwłaszcza tych jego ogniw, które działały na ziemiach wcielonych do Rzeszy.

Jan Cybulski („Rak“)

16 SIERPANIA br. zmarł nagle, przeżywszy lat 54, magister praw, ppor. Armii Krajowej Jan Cybulski ps. „Rak“.

Urodził się 30 stycznia 1916 r. w Essen w rodzinie emigranta, robotnika kolejowego, która po odzyskaniu niepodległości w r. 1918 powraca do Polski i osiedla się w Grudziądzu. Był wychowankiem Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego, które ukończył na rok przed wybuchem II wojny światowej. Już w 1939 r. wraz z Tadeuszem Kaube organizował jedną z pierwszych na Pomorzu organizacji konspiracyjnych pn. „Rota”. Pod koniec 1940 r. na skutek zdrady Gestapo dokonano licznych aresztowań, a Jan Cybulski wyrokiem Sondergerichtu z dnia 17.9.1940 został skazany zaocznie na karę śmierci. Mimo rozestanych listów gończych uniknął aresztowania chroniąc się w Warszawie, gdzie kontynuował działalność konspiracyjną. W październiku

ku 1940 r. zostaje aresztowany jako Stefan Przybylski i osadzony na Pawiaku. Po dziesięciomiesięcznym pobycie na Pawiaku 24 sierpnia 1941 roku wraz z trzema innymi więźniami w biały dzień dokonuje ucieczki.

Niemal przez cały następny rok działał jeszcze na terenie Warszawy występując pod ps. „Jar“.

W listopadzie 1942 r. zostaje wysłany do Brześcia n. Bugiem, a następnie do Kobrynia na stanowisko Komendanta Obwodu „Kasztan”. Funkcję tę pełni pod przybranym nazwiskiem Jan Jackowski. Używa pseudonimu „Rak”. W okresie walk o wyzwolenie Polensia dowodzi oddziałem partyzanckim, czynnie współpracując z oddziałami partyzancki radzieckiej i wkraczającą Armią Czerwoną.

Za działalność bojową zostaje odznaczony Krzyżem Walecznych.

Po wojnie ukończył wydział prawa Uniwersytetu Mikołaja

Kopernika w Toruniu i zamieszkał w Warszawie. Przez szereg lat był wykładowcą ekonomii Technikum Ekonomicznego nr 1 oraz radcą prawnym „Omigu” i St. B. M. w Warszawie. Zmarł w czasie urlopu. Pochowany został na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Cześć Jego pamięci

TOWARZYSZE BRONI

Wrocławski Trybunał Katolicki (Katolików)

Antoni Paszkowicz

87-100 Toruń

Toruń, dnia 8 maja 1982r.

Redakcja

Gazety toruńskiej

ul. Szeroka 14 w Toruniu

W Gazecie z dnia 23, 24, 25 kwietnia 1982r., na stronie 6 /z racji „Miesiąca Pamięci Narodowej”/ został zamieszczony artykuł „Ruch oporu pod znakiem „Roty”, napisany przez Władysława Łatuszyńskiego. Autor artykułu omawiając początki konspiracji na Pomorzu, zainicjowanej przez młodzież gimnazjalną z Grudziądza - podał, że „Nieznany jest los skazanego zaocznie na karę śmierci Jana Cybulskiego”. ? - Ponieważ poznałem osobiscie nieżyjącego /zmarł nagle dnia 16 sierpnia 1970r./, dzisiejszego organizatora walki podziemnej z niemieckim okupantem - przesyłam niżej zamieszczoną informację o tym szlachetnym mieszkańcu Grudziądza, który był stale scigany listami gończymi przez Gestapo i stale wymykał się z zastawionych sieci.

A. Paszkowicz

nr. „Nawpół”

Śladem naszych artykułów

Gazeta Tomińska

11 Tomińska
11, 12, 13, 14, 15

Jeszcze o grudziądzkiej

„Rocie”

W publikacji „Ruch oporu pod znakiem Foty” (patrz „Gazeta” z 14. 1982 r.) podkreśliśmy, że pamięć o pierwszej w czasie okupacji grudziądzkiej organizacji konspiracyjnej była do dziś. Przypomina o niej m. in. szkolenie miasta (mowa o niej m. in. w „Rocy Grudziądzkiej”). To szkolenie przybrał szereg harcerski w Szkole Podstawowej nr 18. Drugim harcerskim w szkołach nr 1 i 17 ukazały pamięć dowódcy przybierając imię Tadeusza Kaubego.

Był to wykaz niepełny. W wyszczególnieniu przeoczony został fakt, że Tadeusz Kaube jest patronem Szkoły Podstawowej nr 6. Nadanie

tej własnej szkole jego imienia nie było dziełem konspiracyjnej organizacji w okresie międzywojennym, lecz uczynione „oficjalnie” Aktem o imieniu szkole imienia Tadeusza Kaubego przez Kuratora Okręgu Szkolnego Bydgoskiego wroczonej 23. 11. 1930 roku. Przypomnieli o tym fakcie w liście do autora publikacji dyrektor szkoły Alojzy Łaż i nauczyciel wiodniczy samorządu szkolnego — Piotr Jezierski.

Nad czytelnicy pomogli też ustalić szczegóły dotyczące losu członka konspiracyjnej organizacji „Rota” Jarosława Kauby, który uciekł z powiatu, ale sądowy był zeznania i

Śladem naszych artykułów

Gazeta Tomińska

11 Tomińska
11, 12, 13, 14, 15

Jeszcze o grudziądzkiej

„Rocie”

W publikacji „Ruch oporu pod znakiem Foty” (patrz „Gazeta” z 14. 1982 r.) podkreśliśmy, że pamięć o pierwszej w czasie okupacji grudziądzkiej organizacji konspiracyjnej była do dziś. Przypomina o niej m. in. szkolenie miasta (mowa o niej m. in. w „Rocy Grudziądzkiej”). To szkolenie przybrał szereg harcerski w Szkole Podstawowej nr 18. Drugim harcerskim w szkołach nr 1 i 17 ukazały pamięć dowódcy przybierając imię Tadeusza Kaubego.

Był to wykaz niepełny. W wyszczególnieniu przeoczony został fakt, że Tadeusz Kaube jest patronem Szkoły Podstawowej nr 6. Nadanie

wyrokem Sądu Wojennego Rzeszy w Berlinie, na osmi wydziałowej Grudziądzku, 17 września 1941 roku skazany został na karę śmierci. Mgr Urszula Sulik poinformowała, że Jan Cybulski przeszedł wojnę i zmarł tragicznie w Warszawie przeżywszy lat 51. Pochowany został na Powązkach. Mgr Stanisław Puzna dostarczył wywiad z tygodnika „WTK” z 4 października 1970 roku zawierający wspomnienie o imiennym podpiśmie przeto towarzyszy broń.

Z wspomnienia wynika, że Jan Cybulski, pseudonim „Rak” — podchorążym Armii Krajowej, urodzony 30 stycznia 1916 roku w Essen w rodzinie emigranta, robotnika kolejno w Grudziądzu schronił się w Warszawie. Mimo rozrządanych listów gończych kontynuował działalność konspiracyjną. W październiku 1940 roku został aresztowany jako Stefan Przybylski i osadzony na Pawiaku.

Po działaniach w tym czasie wspólnie z innymi innymi współtowarzyszami niedługo 24 sierpnia w białym ubraniu uciekł z więzienia. W tym

wyrokem Sądu Wojennego Rzeszy w Berlinie, na osmi wydziałowej Grudziądzku, 17 września 1941 roku skazany został na karę śmierci. Mgr Urszula Sulik poinformowała, że Jan Cybulski przeszedł wojnę i zmarł tragicznie w Warszawie przeżywszy lat 51. Pochowany został na Powązkach. Mgr Stanisław Puzna dostarczył wywiad z tygodnika „WTK” z 4 października 1970 roku zawierający wspomnienie o imiennym podpiśmie przeto towarzyszy broń.

Z wspomnienia wynika, że Jan Cybulski, pseudonim „Rak” — podchorążym Armii Krajowej, urodzony 30 stycznia 1916 roku w Essen w rodzinie emigranta, robotnika kolejno w Grudziądzu schronił się w Warszawie. Mimo rozrządanych listów gończych kontynuował działalność konspiracyjną. W październiku 1940 roku został aresztowany jako Stefan Przybylski i osadzony na Pawiaku.

Po działaniach w tym czasie wspólnie z innymi innymi współtowarzyszami niedługo 24 sierpnia w białym ubraniu uciekł z więzienia. W tym

czasie gdy ferowano znaczny wyrok śmierci, Jan Cybulski działał w konspiracji na terenie Warszawy występując pod pseudonimem „Jar”.

W listopadzie 1943 roku został wysłany do Białegostoku pod pseudonimem „Jar”. Następnie do Kobylnia na stanowisko komendanta Obwodu AK „Kawętan”. Funkcję tę pełnił pod przybranym nazwiskiem Jan Jackowski i posługiwał się pseudonimem „Tak”. W okresie walk o wyzwolenie Połecia dowodził oddziałem partyzanckim, czynnie współpracując z oddziałami partyzanckimi (raziejskie) i wkraczał na Armią Czerwoną. Odmierzony został Krzyżem Walecznych.

Po wojnie bohaterski współzawodniczył „Roty” i nieustraszone żołnierzy polski. Wskazanej ukazał Wydział Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i zamieszkał w Warszawie. Przez szereg lat był nauczycielem Technikum Ekonomicznego nr 1 oraz radcą prawnym w przedsiębiorstwach stołecznych. Zmarł nagle, w czasie urlopu, 14 sierpnia 1970 roku.

W. LATUSZYŃSKI

czasie gdy ferowano znaczny wyrok śmierci, Jan Cybulski działał w konspiracji na terenie Warszawy występując pod pseudonimem „Jar”.

W listopadzie 1943 roku został wysłany do Białegostoku pod pseudonimem „Jar”. Następnie do Kobylnia na stanowisko komendanta Obwodu AK „Kawętan”. Funkcję tę pełnił pod przybranym nazwiskiem Jan Jackowski i posługiwał się pseudonimem „Tak”. W okresie walk o wyzwolenie Połecia dowodził oddziałem partyzanckim, czynnie współpracując z oddziałami partyzanckimi (raziejskie) i wkraczał na Armią Czerwoną. Odmierzony został Krzyżem Walecznych.

Po wojnie bohaterski współzawodniczył „Roty” i nieustraszone żołnierzy polski. Wskazanej ukazał Wydział Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i zamieszkał w Warszawie. Przez szereg lat był nauczycielem Technikum Ekonomicznego nr 1 oraz radcą prawnym w przedsiębiorstwach stołecznych. Zmarł nagle, w czasie urlopu, 14 sierpnia 1970 roku.

W. LATUSZYŃSKI

Relacja zamieszczona w Almanachu Grudziądzkim, wydanym przez Klub Absolwentów Średnich Szkół Grudziądza z okazji Jubileuszu 20-lecia działalności Klubu 1974 - 1994 r.

JAN CYBULSKI - "R A K i"

MAGISTER PRAW, PPOR. ARMII KRAJOWEJ

Urodził się 30 maja 1916 r. w Essen w rodzinie, która po odzyskaniu niepodległości w r.1918 powraca do Polski i osiedla się w Grudziądzu. Był absolwentem Gimnazjum im.Bolesława Chrobrego w Grudziądzu, które ukończył w roku 1938.

Już w 1939r. wraz z Tadeuszem Kaube organizował jedną z pierwszych na Pomorzu organizacji konspiracyjnych p.n."Rota". Pod koniec na skutek zdrady, Gestapo dokonało licznych aresztowań, a Jan Cybulski wyrokiem Sondergerichtu z dnia 17.09.1941 r. został skazany zaocznie na karę śmierci.

Mimo rozesłanych listów gończych uniknął aresztowania, chro-
niąc się w Warszawie, gdzie kontynuował działalność konspiracyjną. W październiku 1949 r. zostaje aresztowany jako Stefan Przybylski i osadzony na Pawiaku. Po dziesięćmiesięcznym pobycie na Pawia-
ku 24 sierpnia 1941 r. wraz z trzema innymi więźniami w biały dzień dokonuje ucieczki. Niemal przez cały następny rok działał jeszcze na terenie Warszawy występując pod pseudonimem "Jar".

W listopadzie 1942 r. zostaje wysłany do Brześcia n.Bugiem, a następnie do Kobrynia na stanowisko Komendanta Obwodu "Kasztan". Funkcję tę pełni pod przybranym nazwiskiem Jan/Jackowicki. Używa pseudonimu "Rak".

W okresie walk o wyzwolenie Polesia dowodzi oddziałem partyzanckim. Za działalność bojową zostaje odznaczony Krzyżem Walecznych.

Po wojnie ukończył Wydział Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracował jako dyrektor Zakładów Ogrodniczych w Kowalewie Pomorskim.

2
[1940]

W 1948 r. w okresie błędów i wypaczeń skazany został przez Sąd Wojskowy na 12 lat więzienia. W 1950 roku po 2 letnim pobycie w więzieniu ze steranym zdrowiem wraca do żony i dwóch córek. Pracuje w Warszawie na stanowisku radcy prawnego oraz jako wykładowca w Technikum Ekonomicznym.

W 1970 roku umiera nagle w wieku 54 lat. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Opracowała: Wanda Cybulska

Jan Cybulski ps. "Rak", "Jasio" /1916 - 1970/ członek Rady Okręgowej organizacji "Rota" w Grudziądzu, kmtd Obwodu "Kasztan" AK w Kobryniu.

Urodzony 30.05.1916r. w Essen /Niemcy/ był synem Władysława i Franciszki z d. Jarockiej. Rodzice J. Cybulskiego wyemigrowali do Niemiec gdzie jego ojciec był pracownikiem kolejowym. Po odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 r. osiedlił się z rodziną w Grudziądzu, ^{Jan Cybulski} w 1938 r. ukończył Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Grudziądzu.

Wybuch wojny 1939 r. zastał go w Grudziądzu. Zgłosił się jako ochotnik do miejscowego P.K.U., lecz nie został przyjęty do wojska. Dopiero 8 września w Gąbinie wraz z kolegą Leonem Szlosowskim został przyjęty jako ochotnik do jednego z pułków piechoty poznańskiej. Jednostka została rozbita podczas przeprawy przez Bzurę. Z niedobitkami żołnierzy dostał się do Puszczy Kampinowskiej. Z braku możliwości dalszej walki postanowił powrócić do Grudziądza. W pierwszej połowie października zaraz po powrocie został aresztowany przez Selbstschutz. Po kilkutygodniowym śledztwie został zwolniony. Natychmiast po wyjściu z więzienia razem z Tadeuszem Kaube zorganizował na Pomorzu jedną z pierwszych konspiracyjnych organizacji o nazwie "Rota". Po dekonspiracji i masowym aresztowaniu przez Gestapo członków "Roty" ukrył się w Warszawie pod nazwiskiem "Marian Bogusławski", "Stefan Przybylski" ps. "Jasio" kontynuując działalność konspiracyjną w Z.W.Z. Dnia 17.09.1941 r. wyrokiem Sądu w Baerlinie został zaocznie skazany na karę śmierci za działalność konspiracyjną w "Rocie". W październiku 1940 r. pod nazwiskiem Stefan Przybylski został aresztowany i osadzony na Pawiaku. Był torturowany i przebywał w więzieniu do 24.08.1941 r., skąd razem z trzema współwięźniami : Anatolem Tomaszewskim, Markiem Koreywo i Władysławem Kamyszem dokonał brawurowej ucieczki. W styczniu 1942 r. przez Komendanta Gł. AK gen. "Grota" został awansowany do stopnia podporucznika cz.w. i odznaczony Krzyżem Walecznych /Rozkaz z 11.XI.41r. L.25/BP poz.126/192 podpisany "Rakoń"/ Po ucieczce z Pawiaka kontynuował na terenie Warszawy działalność konspiracyjną pod przybranym nazwiskiem "Jan Jachowicz" ~~XXXXXXXXXX~~. Dnia 6.04.1942r. w Warszawie wziął konspiracyjny ślub z Wandą Pawelec ps. "Janina". Po ślubie razem z żoną pracował w konspiracji na terenie Piaseczna, skąd po ucieczce /groziło mu aresztowanie/ działała w rejonie Hrubieszowa w ~~Raciborowicach~~/Raciborowicach/.

W listopadzie 1942r. przez Komendę Gł. AK został skierowany do pracy konspiracyjnej na teren Polesia. Zadanie to realizował od stycznia 1943r. na Polesiu w Kobryniu Obwód "Kasztan" pod przybranym nazwiskiem "Jan Jackowicki" ps. "Rak". Pełnił funkcję z-cy Komendanta Obwodu i szefa Kedywu, a po aresztowaniu Komendanta Lucjana Maciejewskiego objął po nim funkcję Komendanta Obwodu "Kasztan". Na przełomie marca i kwietnia 1944 r. został dowódcą oddziału partyzanckiego "Watra VI". Pod ps. "Jar" działał w okolicach Peliszcz i Bohdziuk. Na skutek zbliżenia się frontu sowieckiego wycofał się na zachód przekraczając Bug. Wraz z rodziną ukrywał się w okolicach Siedlec i Lublina.

Po zakończeniu wojny zamieszkał wraz z rodziną w Kowalewie Pomorskim, gdzie pracował jako dyrektor Zakładów Ogrodniczych. Równocześnie studiował na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1948 roku został aresztowany i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy został skazany na 12 lat więzienia. W 1950 roku po dwuletnim pobycie został zwolniony i wraz z rodziną przeniósł się do Warszawy. W 1952 r. ukończył studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W Warszawie pracował jako radca prawny w Przeds. Barów Mlecznych i przeds. "Omig" oraz jako nauczyciel w Technikum Ekonomicznym. Zmarł 16 sierpnia 1970 r. podczas urlopu. Został pochowany na Powązkach w kwaterze 284 wprost . (Wanda Cybulska?)

Cybulski Jan ps. "Rak", "Jar" "Jasio" przybr. nazw. "Marian Bogusławski", "Jan Jachowicz", "Jan Jackowicki", "Stefan Przybylski" / 1916 - 1970 / członek Rady Okręgowej organizacji "Rota" w Grudziądzu, kmdt Obwodu "Kasztan" AK w Kobryniu na Ukrainie.

Urodzony 30 V 1916r. w Essen /Niemcy/ syn Władysława i Franciszki z d. Jarockiej. Rodzice J. Cybulskiego wyemigrowali do Niemiec, gdzie jego ojciec był robotnikiem kolejowym. Po odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 r. osiedlili się z rodziną w Grudziądzu. W 1938r. Jan ukończył Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Grudziądzu. Brał udział w kampanii wrześniowej. Dostał się do niewoli niemieckiej. Po ucieczce z niej wrócił do Grudziądza, gdzie został aresztowany przez Selbstschutz. Po kilkutygodniowym śledztwie był zwolniony. Natychmiast po wyjściu z więzienia nawiązał kontakt z Tadeuszem Kaube założycielem konspiracyjnej organizacji "Rota". Był członkiem czteroosobowej Rady Okręgowej tej organizacji. Po dekonspiracji i masowym aresztowaniu przez gestapo członków "Roty" ukrył się w Warszawie pod nazwiskiem "Marian Bogusławski", "Stefan Przybylski" ps. "Jasio" kontynuując działalność konspiracyjną w ZWZ. Dn. 17 IX 1941r. wyrokiem Sądu Wojennego Rzeszy na sesji wyjazdowej w Grudziądzu został zaocznie skazany na karę śmierci za działalność konspiracyjną w "Rocie." W październiku 1940r. pod nazwiskiem Stefan Przybylski był aresztowany i osadzony na Pawiaku. Ciężko torturowany, przebywał tu do 24 VIII 1941r. Razem z trzema współwięźniami dokonał wtedy brawurowej ucieczki, za co w styczniu 1942r. został przez Gł. Komendanta AK gen. Stefana Roweckiego ps. "Grot" awansowany do stopnia podporucznika i odznaczony Krzyżem

9

Walecznych. Po ucieczce z Pawiaka kontynuował na terenie Warszawy pracę konspiracyjną pod przybranym nazwiskiem "Jan Jachowicz".

Dn. 6 IV 1942r. w Warszawie wziął konspiracyjny ślub z Wandą Pawelec ps. "Janina". Po ślubie J.J.Cybulscy działali razem w konspiracji na terenie Piaseczna, Jarosławia i majątku Raciborowice k/Hrubieszowa. W listopadzie 1942r. został skierowany przez Komendę Gł. AK do pracy konspiracyjnej na teren Polesia. Zadanie to realizował od stycznia 1943r. na Ukrainie w Obwodzie Kobryń krypt. "Kasztan" pod przybranym nazwiskiem "Jan Jackowicki" znów ps. "Rak" pełniąc funkcję szefa Kedywu i z-cy komendanta Obwodu Lucjana Maciejewskiego. Po jego aresztowaniu objął funkcję kmdta Obwodu "Kasztan". Na przełomie marca i kwietnia 1944 został dowódcą utworzonego przez niego oddziału partyzanckiego, który działał w okolicach Peliszcz i Bohdziuk. Po wybuchu Powstania Warszawskiego J.Cybulski ze swoim oddziałem partyzanckim pospieszył na pomoc powstańcom docierając przez Łosice, Mordy, Siedlce do Otwocka. Jednak linia frontu Armii Czerwonej i zły stan zdrowia zmusiły J.Cybulskiego do złożenia broni.

Po wojnie ukończył studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po studiach był zatrudniony na stanowisku dyrektora Zakładów Ogrodniczych w Kowalewie Pomorskim. W 1948r. był aresztowany i wyrokiem Sądu Wojskowego w Toruniu został skazany na 12 lat więzienia. Po 2 letnim pobycie w więzieniu w 1950r. został zwolniony. Do końca życia pracował jako nauczyciel w Technikum Ekonomicznym w Warszawie oraz jako radca prawny. Odznaczony Krzyżem Walecznych dnia 11 XI 1941r.

Zmarł 16 VIII 1970r. w Warszawie i jest pochowany na Powązkach .

Zona J.Cybulski/kiego/obecnie Wanda Cybulska-Swarcewicz z d.Pawelec / była najpierw członkiem "Roty" pełniąc funkcję łączniczki między organizacją Szarymi Szeregami w Warszawie a "Rotą",później również żołnierzem AK ps. "Janina". W czerwcu 1940 była aresztowana jako zakładniczka za ówczesnego jej narzeczonego Jana Cbulskiego i osadzona na Pawiaku.Na okres śledztwa członków "Roty" była przewieziona do więzienia w Grudziądzu. Zwolniona została warunkowo uciekła do Warszawy . Tu kolportowała tajną prasę do lipca 1942r. Razem z mężem Janem Cybulskim była skierowana przez Komendę Główną A K na teren Polesia i pełniła funkcję łączniczki między obwodem "Kasztan" a jego Placówkami w terenie.

Odnaczona również Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim i Medalem za Warszawę.....

AP AK, T.:Cybulski J. /relacja żony/; Gruss J./tu rel.W Drygałowej/; Kaube T.; Sujkowska S./tu spis-II/15/;

Łatuszyński W., Z dziejów okupacyjnych Grudziądza/1939- 1945/, Rocz. Grudziądzki R. 1/1960, s.182-204 /tu fotokopia Wyroku Sądu Wojennego Rzeszy dla członków "Roty"/; Rafiński E., "Rota", Pomerania 1992 nr.6, s.43.

Michał Ojczyk

Cybulski Jan ps. „Rak”, „Jar”, „Jasio”, przybr. nazw. „Marian Bogusławski”, „Jan Jachowicz”, „Jan Jackowski”, „Stefan Przybylski” (1916–1970), członek Rady Okręgowej organizacji „Rota” w Grudziądzu, kmtd Obwodu AK Kobryń na Ukrainie.

Urodzony 30 V 1916 r. w Essen (Niemcy); syn Władysława i Franciszki z d. Jarockiej. Rodzice J. Cybulskiego byli reemigrantami z Niemiec, gdzie jego ojciec był robotnikiem kolejowym. Po odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 r. osiedlili się z rodziną w Grudziądzu. W 1938 r. Jan ukończył Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Grudziądzu. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po ucieczce z niewoli niemieckiej wrócił do Grudziądza, gdzie został aresztowany przez Selbstschutz, jednak po kilkudniowym śledztwie zwolniony. Natychmiast po wyjściu z więzienia nawiązał kontakt z Tadeuszem Kaube założycielem konspiracyjnej organizacji „Rota”. Był członkiem czteroosobowej Rady Okręgowej tej organizacji. Po dekonspiracji i masowym aresztowaniu przez gestapo członków „Roty” ukrył się w Warszawie pod nazwiskami „Marian Bogusławski”, „Stefan Przybylski” i ps. „Jasio” kontynuując działalność konspiracyjną w ZWZ. W październiku 1940 r. pod nazwiskiem „Stefan Przybylski” był aresztowany i osadzony na Pawiaku. Ciężko torturowany przebywał tu do 24 VIII 1941 r. Razem z trzema współwięźniami dokonał wtedy brawurowej ucieczki, za co w styczniu 1942 r. został przez Gł. Komendanta AK gen. Stefana Roweckiego ps. „Grot” awansowany do stopnia podporucznika i odznaczony Krzyżem Walecznych. Po ucieczce z Pawiaka kontynuował na terenie Warszawy pracę konspiracyjną pod przybr. nazw. „Jan Jachowicz”. Dnia 17 IX 1941 r. wyrokiem Sądu Wojennego Rzeszy na sesji wyjazdowej w Grudziądzu został zaocznie skazany na karę śmierci za działalność konspiracyjną w „Rocie”.

Dnia 6 IV 1942 r. w Warszawie wziął potajemnie ślub z Wandą Pawelec ps. „Janina”. Odtąd Cybulscy działali razem w konspiracji na terenie Piaseczna, Jarośława i majątku Raciborowice k. Hrubieszowa. W listopadzie 1942 r. został skierowany przez ks. Teodora Kowalskiego, powiązanego z KG AK, do zadań konspiracyjnych na teren Polesia. W grudniu tegoż roku przekroczył granicę na Bugu i spotkał się z żoną w Jancewiczach u płk. Jaxy-Bykowskiego i jego córki Krystyny ps. „Rozmaryn”. Dalszy kontakt nawiązał u Antoniego Paszkiewicza ps. „Narpel” w Peliszczach k. Kamieńca. W styczniu 1943 r. został przerwany z Peliszcz przez granicę

11

11

Śluc. biogr. konsp. pomorskiej 1939-1945,
49,
Jornni 1997, 2.3

12

do Kobylnia na kwaterę u Adeli Hryniewiczowej. Zadanie swoje realizował od stycznia 1943 r. w Obwodzie Kobylni krypt. „Kasztan” pod przybr. nazw. „Jan Jackowski” i ps. „Rak”, pełniąc funkcję szefa Kedywu i zcy kmdta Obwodu Lucjana Maciejewskiego. Po jego aresztowaniu objął funkcję kmdta Obwodu „Kasztan”. Na przełomie marca i kwietnia 1944 r. został dowódcą utworzonego przez siebie oddziału partyzanckiego o krypt. „Watra”, który działał w okolicach Peliszcz i Bohdziuk. Po wybuchu Powstania Warszawskiego Cybulski ze swoim oddziałem partyzanckim pospieszył na pomoc powstańcom docierając przez Łosice, Mordy, Siedlce do Otwocka. Jednak linia frontu Armii Czerwonej i zły stan zdrowia zmusiły go do złożenia broni.

Po wojnie ukończył studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po studiach był zatrudniony na stanowisku dyrektora Zakładów Ogrodniczych w Kowalewie Pomorskim. W 1948 r. był aresztowany i wyrokiem Sądu Wojskowego w Toruniu został skazany na 12 lat więzienia. Po 2-letnim pobycie w więzieniu, w 1950 r. został zwolniony. Do końca życia pracował jako nauczyciel w Technikum Ekonomicznym w Warszawie oraz jako radca prawny. Zmarł 16 VIII 1970 r. w Warszawie i jest pochowany na Powązkach.

Odznaczony Krzyżem Walecznych (1941).

Z małżeństwa z Wandą (z d. Pawelec) miał dwie córki — Idalię (ur. w 1944 r.) i Marzennę (ur. w 1948 r.).

Żona Wanda Cybulska (II voto Swarczewicz) była najpierw członkiem „Roty” pełniąc funkcję łączniczki między członkami „Szarych Szeregów” w Warszawie a „Rotą”, później była również żołnierzem AK pod ps. „Janina”. W czerwcu 1940 r. aresztowana jako zakładniczka za ówczesnego jej narzeczonego Jana Cybulskiego i osadzona na Pawiaku. Na okres śledztwa członków „Roty” była przewieziona do więzienia w Grudziądzu. Zwolniona warunkowo uciekła do Warszawy. Tu kolportowała tajną prasę do lipca 1942 r. Razem z mężem była skierowana przez Komendę Główną AK na teren Polesia i pełniła funkcję łączniczki między Komendą Obwodu „Kasztan” a jego placówkami w terenie.

Odznaczona Krzyżem Partyzanckim (1982), Krzyżem Armii Krajowej (1993), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1975) i Medalem za Warszawę (1976).

AP AK, T.: Cybulski J. (rel. żony); Gruss J. (tu rel. spisana przez W. Drygałową), Kaube T., Sujkowska S. (tu spis-II/15); Ł a t u s z y ń s k i W., *Z dziejów okupacyjnych Grudziądza (1939-1945)*, Roczn. Grudziądzki, R. 1:1960, s. 182-204 (tu fotokopia Wyroku Sądu Wojennego Rzeszy dla członków „Roty”); R a f i ń s k i E., „Rota”, Pomerania 1992, nr 5, s. 43.

Michał Ojczyk

IV/1. Korespondencja biograf: Cybulski Jan

1. Pismo Fundacji do Wandy Cybulskiej -
- Swarczewice z 17.03.1997 w sprawie
uzupełnienia danych biograficznych
Jana Cybulskiego, mpis kop. k. 1 s. 1
2. Jak wyżej z 2.04.1997 mpis kop. k. 1 s. 2
3. Jak wyżej z dn. 9.04.1997 mpis kop. k. 1 s. 3
4. Pismo Wandy Cybulskiej - Swarczewice
z 24.03.1997 - uzupeł. danych biograf.
mpis oryg. k. 1 s. 4
5. Pismo Wandy Cybulskiej do
Fundacji z 21.04.1997 - uzupeł. danych
biograficznych, mpis kop. k. 1 s. 5
6. Pismo Fundacji z 25.08.1999,
- podświetlenie za dot. pieważny,
mpis, kop. k. 1 s. 6

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

Toruń dnia 17 marca 1997r

L dz 363/A 197

Szanowna Pani
Wanda Cybulska Swarcewicz

00-735 Warszawa

Szanowna Pani,

Proszę uprzejmie o podanie :

- Imion ojca i matki Jana Cybulskiego ps "Rak "
- nazwisko rodowe matki Jana Cybulskiego
- nazwisko rodowe Pani i datę ślubu z Janem Cybulskim
- zdjęcie legitymacyjne z okresu okupacji lub zdjęcie z lat czterdziestych-pięćdziesiątych naszego stulecia przedstawiające Jana Cybulskiego.
- materiałów , które uzupełniłyby relacje Pani przesłaną do nas 25. 11.91r.
- relację o działalności Pani w okresie okupacji w AK

W/w materiały są nam potrzebne do opracowania biogramu Jana Cybulskiego w Słowniku Biograficznym Konspiracji Pomorskiej .

Z wyrazami szacunku i poważania

Dokumentalista mgr Michał Ojezyk

.....
[Signature]

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

Toruń dnia 2.04.1997r

L dz. 462/1997.....

Szanowna Pani

Wanda Cybulska -Swarewicz

00-735 Warszawa

Szanowna Pani.

Serdecznie dziękuję za przekazane informacje, zdjęcia oraz relację o działalności konspiracyjnej Pani i męża J. Cybulskiego

Proszę o podanie jakie odznaczenia i w jakim okresie otrzymał J. Cybulski. O ile to jest możliwe proszę uprzejmie o przesłanie kserokopii legitymacji i t p dokumentów potwierdzających otrzymane odznaczenia.

Załączam pierwszą wersję redakcyjną biogramu J. Cybulskiego proszę o opinię i recenzję.

Z wyrazami szacunku i poważania

M Ojczyk

FUNDACJA
Archiwum Świąteczne Armii Krajowej
ul. W. Gąsiora 2, 84-271-00
87-100 TORUŃ

3

Toruń dnia 9.04.1997r

L. dz. 493/12/197.....

Szanowna Pani

Wanda Cybulska Swarcowicz

00-735 Warszawa

Szanowna Pani

W nawiązaniu do mojego listu z dnia 2.04.1997r
proszę o informację -relację dotyczącą działalności w
komspracji rodziców J. Cybulskiego oraz sióstr i braci
o ile takowe posiadał.
Informacja powinna zawierać też dane dotyczące wykształcenia
datę i miejscowość urodzenia .

Z wyrazami szacunku i poważania

M. Ojczyk

Wanda Cybulska-
Swarcewicz

OO-735 Warszawa

Warszawa, dnia 24 marca 1997 r.

Wpłynęło dnia 1.04.97

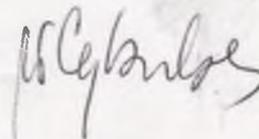
L.dz. 4421 A/97

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
w T o r u n i u
ul. Wielkie Garbary 2.

Odpowiadając na pismo L dz 363/A/97 podję dane:

- Jan Cybulski syn Władysława i Franciszki z d. Jarockiej,
- Wanda Cybulska-Swarcewicz z d. Pawelec,
- data ślubu z Janem Cybulskim : 6.04.1942 r. w Warszawie,
- zdjęcie Jana Cybulskiego z lat pięćdziesiątych,
- relacja o moim mężu Janie Cybulskim,
- relacja o mojej działalności w okresie okupacji.

Z poważaniem

Dane jak u siebie pomysł
 czy brat i siostra Janie
 materali do PK
 gdzie i jak obrotu:

z białym

-

-

-

-

-

-

00-132 Warszawa
 ul. Iwicki 20
 tel. 41-52-13

01 m 45
 Warszawa
 ul. Iwicki 20
 tel. 41-52-13

01 m 45
 Warszawa
 ul. Iwicki 20
 tel. 41-52-13

01 m 45
 Warszawa
 ul. Iwicki 20
 tel. 41-52-13

Warszawa, 21.04. 1997 r.

Wanda Cybulska-Swarcewicz

Wpłynęło dnia 28.04.97
L.dz. 56812/97

Szanowny Pan

Michał Ojczyk

w Toruniu

Szanowny Panie !

Odpowiadając na korespondencję Pana z 2.04 i 9.04.97 r. przesyłam nową uzupełnioną relację i ksero, gdzie pod poz. 126/192 figuruje uzasadnienie nadania mężowi mojemu Janowi Cybulskiemu ps "Jasio" - Krzyża Walecznych /rozkaz Komendanta Głównego ZWZ AK z 11.XI.41 r/. Innych odznaczeń mąż nie posiadał, gdyż zmarł w 1970 roku, a odznaczenia za działalność konspiracyjną nadawano w latach późniejszych.

Równocześnie podaję informacje o rodzinie.

Rodzice: Władysław i Franciszka Cybulscy mieszkali w czasie wojny w Grudziądzu. Do konspiracji nie należeli. Zmarli po wojnie w Grudziądzu.

Siostra - Zofia Stachowiak, emerytowany pedagog mieszka w Grudziądzu.

Dzieci: Idalia Cybulska ur.1.01.1944 r. w Kobryniu,

docent dr hab.med - pracuje w Instytucie Kardiologii
w Aninie,

Marzenna Wyrzykowska ur.26.06.1948 r. w Toruniu,

mgr ekonomii po SGP i S-ie,- pracuje w Polskiej Akademii
Nauk w Warszawie.

Moi rodzice:Piotr i Agata z Płonkowskich - Pawelcowie działali w konspiracji. Życiorys i relacja o działalności ojca mojego Piotra Pawelca zamieszczona jest w Polskim Słowniku Biograficznym Polskiej Akademii Nauk wydany w 1980 roku /tom XXV/2 zeszyt 105 str.358, 359 - opracowanie Stanisław Poręba /.

Jeśli niezbędne są dalsze wyjaśnienia - to w każdej chwili służę Panu uzupełnieniami. Z wyrazami szacunku

Wanda Cybulska 33

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu

10901506-4675-128-00-0
2. de | 2094 | HSK | 09
MEMORIAŁ GENERAL
MARIII WITTEK

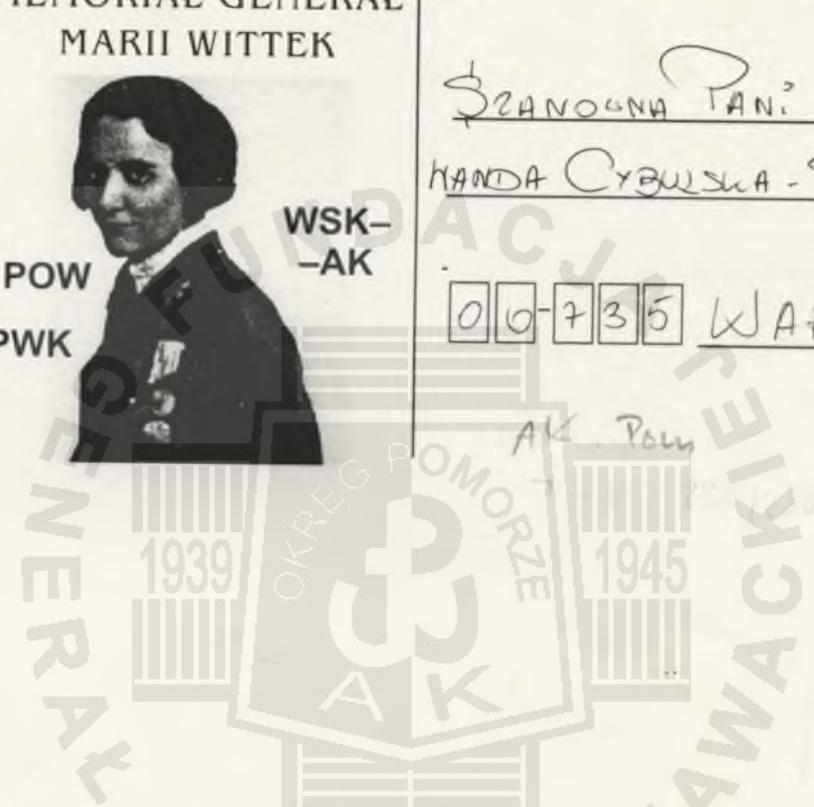

SZANOWNA PANI?
MARTA CYBULSKA - SZARCEWICZ
00-735 WARSZAWA

Toruń, dnia 25 VIII 1999r.

Szanowna Pani,
W imieniu Zarządu Memoriału General
Marii Wittek działającego przy Fundacji
Archiwum Pomorskie AK w Toruniu, bardzo
dziękujemy za dar pieniężny w wysokości 100 zł.
na naszą działalność. Tylko dzięki takiej ofiarności
możemy gromadzić i archiwizować materiały
oraz wydawać książki.

Z poważaniem
K. Minczykowska
Katarzyna Minczykowska
Dokumentalistka Archiwum WSK

ARCHIWUM POWOJSKIE YKWI KBYTOMET
E P N D A C O A

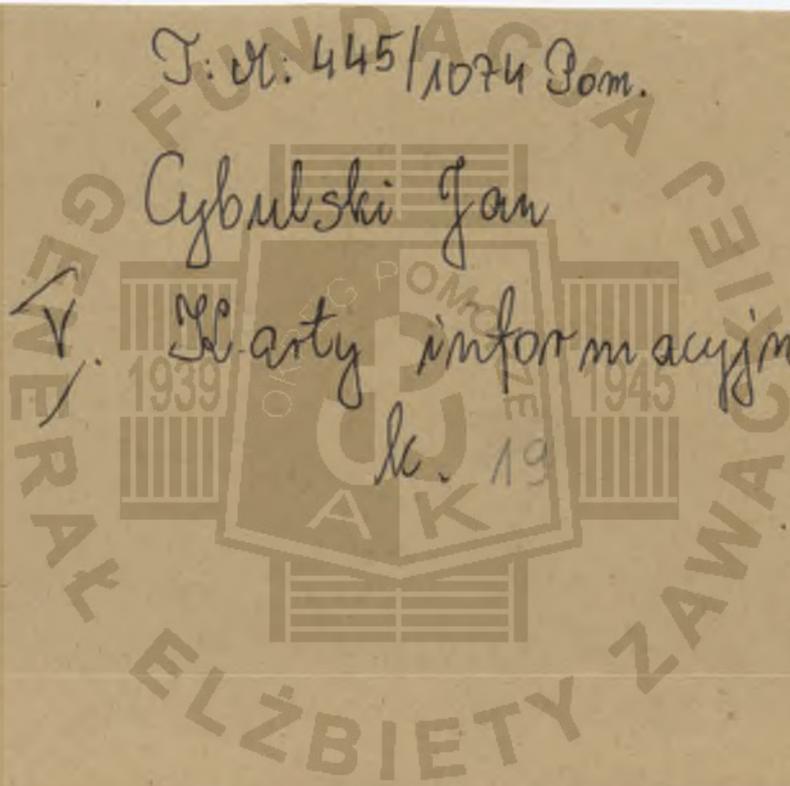
T. M. 445/1074 Pom.

Grudzień

Cybulski Jan

artykuły informacyjne

nr. 19

21

GRUNDRISS
"ROTA" A

CYBULSKI JAN

dob. t. Gross Józef - KO, M-24

8/11/94

a/

GRUDZIAŁO

„ROTA” 2

CYBULSKI JAN

Aresztowany w lecie 1940
po wytopieniu w W-cie Kautego,
ob-cy „Rota”
We wrześniu 1941 skazany caocznie
na karę śmierci.

St. Jarowski, Gestapo, s. 5h

Grudziądzk
foto. Kaubers
3

Cybulski Jan

Hydrokiem Szosa Polz. n. 1941
skazany na karę śmierci
zaocznie

T.: Liżbarski Wojciech, Inspr. Grudziądzk, M-763, II/4.
MG 84 / 011-97

Gruzijska "Rota"
Cybulski Jan
skazany zaocznie na karę
śmierci 17.09. 1945. Adm. za działalność
w organizacji "Rota"

Rob. T. Kaube T. insp. Gruzijska
om-97 14/3

Inspektorat Grudziądz -
- li-wr 6

Cybulski Jan
ps. Jasio

Grudzień 1939 r. współorganizuje jedną z pierwszych
kolejnych organizacji o Grudziądzu "Kotł".
Właściciel awansował wyjechał do Warszawy dnia
10.10.1940, części Stawowej 2 WZ. Awansował, oca-
lowy na Sowaki, Ulica 8. Uiego.
16 września 1941 r. wzięty w ułaski Berlinskiego
Sądu Wojennego otrzymuje karę śmierci.
Styczeń 1942 r. praca konspiracyjna o A.K. pod

Cybulski Jan
ps. Jasio

Województwo: Włocławek
Kraj: 1
Miejscowość: 80-28 Cybulsk
Kanał

Przybrał pseudonimem Jan Jachowicz
Jesienią 1942 r. praca konspiracyjna o Smoleńszczyźnie.
Listopad 1942 praca konspiracyjna na Białymostku.
Styczeń - kwiecień 1943 r. do kwietnia 1944 r. pod przybranym
nazwiskiem Jan Jachowicz ps. „dół” praca o konspi-
racji Obwodu Łódzkiego jako komendant Obwodu
„Kasztan”. Wzrost 1944 r. wzięty do niewoli partyzanckiej o
lasach kieleckich.
Lipiec 1944 r. przesłany do obojczych Belinów, Sokołki, opada o
wiecej obojczych, wzięty się uciekając.
Sierpień 1944 r. podjął się praca podziemnej Organizacji, do czasu
tylko do Otwocka.
Po wojnie praca był w grupie Przewoźników - Elon. Ulis. M. Jopernika o
Tomarowie.

Cybulski Jan Grudziądz 17kterror 8

Skacany wroczenie
1939 w Berlinie

Wb. Kocnik Grudziądz
Grudziądz 1960 str 198
akta. Te tuszynski 11.12.1951
verte

Cybulski Jan

Poz. Pom.
Z WZ

Gondrynski
Rafa

zob. rel. L. Zawackiego (Poz. Pom. Z WZ)

~~zaproponował~~ wprowadzić L. Zawackiego do ZrZ 4 łowca
skontaktował z kpt. Wojciszewskim

Cykl. był skazany zaocznie na śmierć w
procesie Korbego

52

^a Cybulski Jan

"Rota" 9

za działalność w organizacji
skazany 2aocznie na śmierć 20. 06. 1941

Rafinski E., "Rota", Pomierania,
nr 6/1992, s. 43

PO-94

a Cybulski Jan Grudziade 10
Pota "Omet Bisty"

Skazany w tym samym procesie
co Kaube nie smierc (zabawa);
uniknął aresztowania i przybył do
Wrony.

Zob: J. O. - 221/830 pose Tom. S. Zawacki,
cz. 1/1 s. 8

W. S. XI '01

a Cybulski Jan
ps. Stefan Trzybylski

Grodziński 111
W-wa
Zwz. AK

Gestapo przez aresztowanego
Leonarda Zawackiego próbowało
dotrzeć do Cybulskiego.

zob: T:W-221/830 pose Jan Leonard
Zawacki, s. II, "Wspomnienie Wojenne"
str. 20

Wz. XI 101

a Cybulski Jan

Grudziódz

12

19-10

Ścigony przez gestapo. W W-wie
spotkał się z Zawackim Leonardem i
razem działali w konspiracji - 2-11-2
- w maju 1940 r. (?)

zob: T: II-221/830 pose Pom. Leonard
Zawacki, s. 11 - biogram aut. Opalki;
także, Wspomnienia mojej matki, s. 6.

edz. XI 101

a Cybulski Jan

Cybulski 13

W-12

ZW2

Latem 1940 r. rozmawiał do ZW3 Leonarda
Zawackiego ps. „Zawija” (do kpt. „Wojciszew-
skiego”). Było to w Warszawie. Cybulski musiał
mieć z Grudzińska ze działalność
konspiracyjną. Po aresztowaniu szefa
org. komp. studenta Krambe (im. n.) istniało
podejście, że nie utrzymać w śledztwie i
wycofać nawet siebie, bo gestapo
straciło atomki tej organizacji
zob. J. W. 221/830 par. 1. Zawacki,
z. II, „Wspomnienie moje” s. 17-18.

z. II. X1101

CYBULSKI Jan

ps. "Kale", "Jew", "Jasio"

Urodz. 30 V. 1916 r. w Essen (Niemcy).

Pracownik Siedl. Okręgowy organ "Sota"
w Smardziszku, kmdt Obwod. FK Dobryń
na Wawlinie

Zob. Słownik Biogr. Łowp. Ser. t. 3, s. 49

Fundacja Archiwum Smarskiej FK
Łódź, 1997 r.

"Rota" FK
Smardziszko
Dobryń 14

Wkr 2002

Cybulski Jan

Grudziądz
"Pota" 11/15

Zob: T: Q: 839/2141 Pom.

Pawelec - Cybulska Wanda
(Grudz.) - żona

28.1.05

Grudzież
Rota 16

Cybulski Jan

Należał do organizacji patriotycznej "Rota"
Został skazany na karę śmierci 20 VI 1941 roku przez
Niemiecki Sąd Wojenny III Rezerwy

Zob. T. M. : 229/833, Tadeusz Kaubel, u II/2
Insp. Grudzież

Cytibeli You

at

Prinoc
ci.

organizacji

"Rota"

looswe

skozony

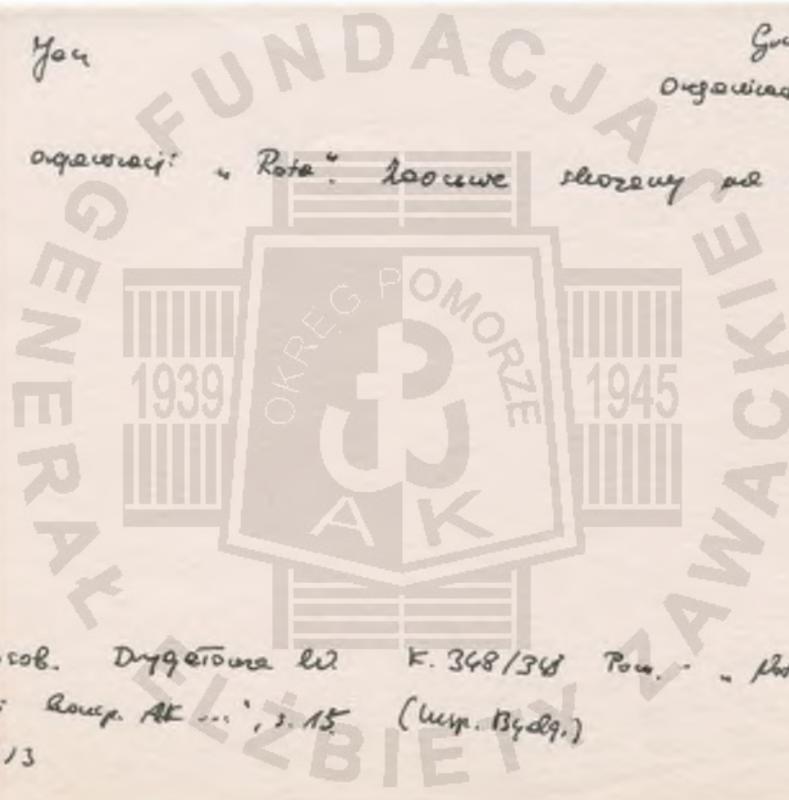
na

konf. kuzen

Gudcigole

Organizacja "Rota"

17

Ad. T. osob. Dygertowa ul. K. 348/348 Pom. - Pitalki -
dworzeczkow. konsp. AK ... 15 (usp. Bydgos.)

1/2 0'13

Cybulski Jan ^{Grudziądz}
"Rota" 18
Uniknął aresztowania na
porządku VI 1940; sądowny roz-
wie i skazany na śmierć, zbiegł
i się ukrywał (let 23).

zob. Krys J., Militarne przestępczość
Grudziądz, Grudziądz 2009,
5.225 = bibl. JAPAK + lex. Imp.
Grudziądz.

XI 08

+ Cybulski Jan Grudziędz
"Dota" 19

Skrasany w okresie 1951-1952
49 osobomymch stopniem "Dota".

zob. S. osob. Nr: 793/1497 Som. Zietarski
Woj. 2. II, s. 3 - Grudz.

.NF. 1x'12

żona-
Wanda Swarczewicz
00735 Warszawa

M-445/1074

H
16.08.70

Cybulski Jan „Rak”

Gudziadz, Chojnice
Toszen, Torun, „Rota”
ZWZ-AR Warszawa
- Kobryn”

Cybulski Jan

ZESKANOWANE

